

16. 7. 2014

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dědické právo od 1. ledna 2014

Nový občanský zákoník, zákon č. [89/2012](#) Sb. nově upravuje některé instituty dědického práva. V tomto článku se budeme zabývat některými změnami, které tato nová úprava přináší.

Zřeknutí se dědického práva

Původní občanský zákoník, zákon č. [40/1964](#) Sb. zřeknutí se dědického práva (nezaměňovat s odmítnutím dědictví) nepřipouštěl. Zřeknutí se dědického práva se od odmítnutí dědictví liší zejména tím, že se tak děje ještě za života zůstavitele (osoby, která zemře a o jejíž majetek se jedná), se kterým ten, kdo se zřiká dědického práva, uzavírá o tom smlouvu. Takový krok se může jevit jako praktický například v případě, že jedno z dětí zůstavitele dostane ještě za života část majetku a ostatní děti nikoliv a tento „zvýhodněný“ dědic se „za to“ zřekne dědictví. Zřici se dědictví je možné i co do tzv. povinného dílu, který by jinak musel dědic obdržet. Smlouva musí být uzavřena formou veřejné listiny (notářského zápisu). Pokud se zůstavitel a dědic, se kterým byla smlouva uzavřena rozhodnou smlouvu zrušit, musí tak učinit oba písemnou formou, neboť k ústnímu zrušení by se nepřihlíželo. Zřeknout se dědictví lze i ve prospěch jiného dědice. Pokud by se dědic zřekl ve prospěch jiné osoby než je jiný dědic, pak by takové zřeknutí se dědictví bylo účinné pouze v případě, že by se dotyčný následně dědicem stal. Bez zajímavosti není i to, že případní věřitelé zůstavitele se nemohou domáhat odpůrcí žalobou neúčinnosti smlouvy o zřeknutí se dědictví. Jinak tomu bude v případě, že ke zřeknutí se dědictví došlo za úplatu, pak právo domáhat se neúčinnosti smlouvy věřitelům zůstává.

Závěť

S ohledem na to, že institutem vzdání se dědictví jsme se již podrobně zabývali v článku ze dne 30. prosinec 2013 (autor: Barbara Jarkovská) podíváme se blíže na novinky týkající se závěti. Závěť je nejčastěji užívaným institutem porřízení zůstavitelů pro případ smrti. Závěť je odvolatelný projev vůle (může být zůstavitelem v budoucnu nahrazena závětí jinou), kterým zůstavitel pro případ své smrti osobně zůstavuje jedné či více osobám alespoň podíl na pozůstalosti, případně i odkaz. Pokud existuje závěť pak v té části majetku (pozůstalosti), o které závěť pojednává má tato přednost před děděním ze zákona. Nově je zavedena resp. upravena tzv. „privilegovaná závěť“ s omezenou časovou platností. Takovou privilegovanou závětí je např. závěť vyřčená před třemi svědky (např. v případě ohrožení života). Jednou ze zásadních změn je, že závěť nemusí již být přesně (na den) datována, aby byla považována za platnou. Přesto lze však její datování vřele doporučit, a to s ohledem na to, že pokud by existovalo více závětí téhož zůstavitele a nebylo by zřejmé, který den byla která porřizena, a tyto závěti by se kryly v majetku, o kterém jsou porřizovány, byly by tyto neplatné. Zajímavou možností je i dát nově do závěti podmínku dědění z této závěti, což dříve nebylo možné. Explicitně je ovšem vyloučeno podmiňovat dědění povinností uzavřít manželství.

Dědická smlouva

Stejně jako „Zřeknutí se dědictví“ vrací se nám s novým občanským zákoníkem i institut Dědické smlouvy, uzavřené mezi zůstavitelem a dědicem (může se jednat i o osobu, která by jinak nedělala). Jedná se o nejsilnější právní dědický titul, jinými slovy, dědická smlouva, pokud byla uzavřena, má přednost před závětí i před zákonným děděním. Dědickou smlouvu nelze uzavřít o celém dědictví, vždy musí zůstat alespoň čtvrtina pozůstalosti volná (nezatížená dědickou smlouvou). K uzavření dědické smlouvy se vyžaduje forma veřejné listiny (notářský zápis). Takovou smlouvu nemůže zůstavitel jednostranně změnit a je třeba, aby se na případné změně s dědicem dohodl, což zvyšuje míru jistoty dědice oproti závěti. Dědickou smlouvu mohou uzavřít i manželé, přičemž případný rozvod nemá na tuto smlouvu vliv (pokud není ve smlouvě sjednáno jinak), pokud povinností ze smlouvy nezabaví jednoho z manželů na jeho návrh soud, pokud tento návrh nesměřuje proti osobě, která nezapříčinila rozpad manželství.

Odkaz

Jedná se o novinku, která se vymyká zásadě dědické odpovědnosti za zůstavitelovi dluhy. Odkazovník (ten, kdo z dědictví na základě odkazu něco získal) tak není zatěžován povinností přispět na úhradu zůstavitelových dluhů. Odkazem zřídí jednostranně zůstavitel příkaz jinému dědici, aby vydal odkazovníkovi předmět odkazu. Aby nebylo možno takto dědictví zcela „odklonit“, musí vždy zůstat každému z dědiců alespoň čtvrtina odkazy nezatížené části dědictví.

Mgr. Martin Švehlík,
advokát

[Švehlík & Mikuláš advokáti s. r. o.](#)

Purkyňova 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 211 222 244
e-mail: info@samak.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)

- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatele do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)